

ปัจจัยที่มีผลต่อความยากจนและความเหลื่อมล้ำของรายได้ของผู้มีรายได้น้อย:**กรณีศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์****Factors Affecting Poverty and Inequality of Low Income Earners:****Case Study in Mueang District Phetchabun**พิมพ์พร เกษดี¹Pimporn Kesdee¹Corresponding Author's Email: pimpornkes@pcru.ac.th¹

(Received: April 16, 2021; Revised: August 14, 2021; Accepted: March 29, 2022)

บทคัดย่อ

งานวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความยากจนและความเหลื่อมล้ำทางรายได้ของผู้มีรายได้น้อย กรณีศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาและส่งเสริมผู้มีรายได้น้อย กรณีศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ให้พ้นกับดักความยากจน ประชากร คือ กลุ่มผู้มีรายได้น้อยในพื้นที่อำเภอเมืองเพชรบูรณ์ ในปีงบประมาณ 2561 จำนวน 54,366 ราย โดยใช้วิธีการเลือกตัวอย่างของ Yamane ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ดังนั้น ขนาดตัวอย่างของการศึกษานี้ เท่ากับ 400 ตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม ซึ่งประกอบไปด้วย 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนที่ 2 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความยากจนและความเหลื่อมล้ำของรายได้ พบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 400 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 255 คน และ เพศชาย จำนวน 145 คน ส่วนใหญ่อายุ 46-59 ปี จำนวน 141 คน รองลงมา อายุ 26-35 ปี จำนวน 104 คน และน้อยที่สุด อายุ ไม่เกิน 25 ปี จำนวน 35 คน ระดับการศึกษาชั้นประถมศึกษาหรือต่ำกว่า จำนวน 202 คน และรองลงมาได้แก่ ระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า จำนวน 105 คน ส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ระหว่าง 5,000 - 10,000 บาท จำนวน 241 คน และมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ระหว่าง 10,001 - 15,000 บาท จำนวน 159 คน ส่วนใหญ่มีจำนวนสมาชิกในครอบครัว ระหว่าง 4 - 6 คน จำนวน 243 คน และ ระหว่าง 2 - 3 คน จำนวน 157 คน ส่วนใหญ่เป็นผู้มีค่าใช้จ่ายหลักในครอบครัว จำนวน 213 คน และไม่ใช่ผู้มีค่าใช้จ่ายหลักในครอบครัว จำนวน 187 คน และมีระดับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความยากจนและความเหลื่อมล้ำของรายได้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.76$, S.D. = 0.62) ส่วนที่การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยข้อมูลส่วนบุคคล พบว่า เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา และระดับรายได้ของผู้ตอบแบบสอบถาม มีอิทธิพลต่อความยากจนและความเหลื่อมล้ำของรายได้ ที่ระดับนัยสำคัญ .05 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป ควรมีการศึกษาให้ครอบคลุมทุกอำเภอของจังหวัดเพชรบูรณ์ เพื่อเก็บข้อมูลเชิงลึกเพิ่มเติม โดยการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) และควรทบทวนวรรณกรรมเพื่อเพิ่มเติมข้อมูลที่เกี่ยวข้องในการศึกษา เช่น การได้รับความสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ภาครัฐ ผู้นำนโยบายมาปฏิบัติเพื่อลดช่องว่างความเหลื่อมล้ำทางรายได้ของประชาชน

คำสำคัญ: ความยากจน ความเหลื่อมล้ำ ผู้มีรายได้น้อย**Abstract**

This research aimed to study the factors affecting poverty and income inequality of low-income earners case study in Muang District, Phetchabun Province in order to figure out to develop and promote low-income earners case study in Muang District, Phetchabun Province out of poverty trap. The population was a group of low-income earners in Muang District, Phetchabun Province in fiscal year 2018, total 54,366 people using Yamane's sample selection method at 95% confidence level. Therefore, the sample size of this study was 400. The research tool used to collect data was a questionnaire, which consisted of two parts: Part I, the personal characteristics of the respondents, and Part 2, Factors

¹ อาจารย์ประจำ สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์¹ Lecturer, Economics Program, Faculty of Management Science, Phetchabun Rajabhat University

affecting poverty and income inequality. The sample was 400 people who were 255 females and 145 males; mostly aged 46-59 years for 141 people, followed by 26-35 years old for 104 people, and the lowest 35 people, under 25 years old. It was found that 202 people had primary education level or lower, and the following had Bachelor's degree or equivalent, 105 people. Most of them had an average monthly income between 5,000 - 10,000 baht for 241 people and an average monthly income between 10,001 - 15,000 baht for 159 people. There were 243 people whose family members were between 4 - 6 people and 157 people were between 2 - 3 people. Most of them were the main expenditures in the family for 213 people and not the main expenditures in the family for 187 people. Overall level of factors affecting poverty and income inequality was at a high level ($\bar{X} = 3.76$, S.D. = 0.62). As for the analysis of the relationship between personal data factors, it was found that gender, age, occupation, education level and the income level of the respondents affected on poverty and income inequality at a significance level of .05. Suggestions for further research, there should be a study covering every district of Phetchabun province to collect more insights by conducting a qualitative research and should review the literature to increase the variables involved in the study, such as obtaining support from government officials, implementing policies to reduce the income inequality gap of the people.

Keywords: poverty, inequality, low-income earner

ความเป็นมาของปัญหา

ปัญหาความเหลื่อมล้ำและความยากจนของในสังคมไทย สถานการณ์ความยากในสังคมไทยถือเป็นปัญหาที่ทุกรัฐบาลต่างให้ความสำคัญในการแก้ไขเยียวยา ซึ่งแม้ว่าสถานการณ์ความยากจนของไทยจะลดลงทุก ๆ ปี ตามรายงานสรุปสถานการณ์ความยากจนและความเหลื่อมล้ำในประเทศไทยปี 2559 ของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ซึ่งจัดทำโดยสำนักพัฒนาฐานข้อมูลและตัวชี้วัดภาวะสังคม เป็นประจำทุกปี ตั้งแต่ปี 2553 เพื่อชี้ให้เห็นถึงประเด็นปัญหาความยากจนและความเหลื่อมล้ำที่เป็นสถานการณ์ล่าสุด รวมทั้งการวิเคราะห์ลักษณะของปัญหาความยากจนและความเหลื่อมล้ำในสังคมไทย ซึ่งรายงานปี 2559 ระบุว่า ในรอบเกือบ 3 ทศวรรษที่ผ่านมาสถานการณ์ความยากจนในภาพรวมของประเทศดีขึ้นมากโดยสัดส่วนความยากจนลดลงจาก 65.17 ในปี 2531 เหลือร้อยละ 8.60 คิดเป็นจำนวนคนจนประมาณ 5.81 ล้านคน ในปี 2559 และมี คนเกือบจน (Near poor) จำนวน 5.79 ล้านคน เมื่อรวม คนจนกับคนเกือบจนพบว่า มีจำนวน 11.6 ล้านคน หรือ ร้อยละ 17.20 ของประชากรทั้งหมด และเมื่อพิจารณาช่องว่างความยากจน (Poverty gap) และความรุนแรงของปัญหาความยากจนพบว่า มีแนวโน้มลดลงจากร้อยละ 7.80 ในปี 2545 เหลือ

ร้อยละ 1.42 ในปี 2559 แต่ก็เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 1.14 ในปี 2558 ส่วนความรุนแรงของปัญหาความยากจนที่เป็นความยากจนลดลงจากร้อยละ 2.69 ในปี 2545 เหลือร้อยละ 0.38 ในปี 2559 แต่ก็เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 0.30 ในปี 2558 อย่างไรก็ตาม ปัญหาความยากจนหรือความยากจนเรื้อรัง (Chronic poverty) แนวโน้มลดลงโดยสะท้อนจากสัดส่วนคนจนมาก โดยมีแนวโน้มลดลงจาก 17.98 ของประชากรทั้งประเทศในปี 2545 เหลือร้อยละ 2.88 ในปี 2559 โดยเพิ่มจากร้อยละ 2.24 ในปี 2558 ทางสภาพพัฒนายังคงเห็นว่ามี ความจำเป็นต้องดำเนินการแก้ปัญหาในเรื่องการเข้าถึงบริการภาครัฐในกลุ่มเป้าหมายคนยากจนเรื้อรัง เพราะยังเป็นกลุ่มที่มีโอกาสหลุดจากภาวะความยากจนได้ยากมาก ซึ่งควรต้องมีการค้นเป้าหมาย และการจัดสวัสดิการทางสังคมอย่างเจาะจง (Targeting) ให้กับกลุ่มนี้เพื่อให้ความยากจนหมดไปในอนาคต ด้วยเหตุนี้เอง ปัญหาความยากจนจึงยังคงปรากฏเป็นปัญหาสำคัญของประเทศไทยอยู่ และยังเป็นสิ่งที่ต้องหาทางเยียวยาแก้ไขผ่านนโยบายและมาตรการต่างๆ ของรัฐ ในการปรับปรุงระบบสวัสดิการและบริการขั้นพื้นฐานให้สามารถครอบคลุมและมีคุณภาพเพียงพอและความต้องการของคนในสังคม และต้องเปิดโอกาสให้ทุกคนในสังคมสามารถเข้าถึงอย่างเท่าเทียมและใช้ได้อย่างเป็นธรรม เพื่อพยายามลดช่องว่างของความยากจนให้เกิดการกระจายรายได้ที่เท่าเทียม

กันให้มากขึ้น ซึ่งนโยบายของภาครัฐที่ผ่านมาเน้นนโยบายเรื่องการแก้ปัญหาความยากจน ซึ่งได้ผลในบางระดับแต่ยังไม่ได้ลดความเหลื่อมล้ำอย่างแท้จริง เพราะคนจนแม้จะมีสภาพที่ดีขึ้นแต่ก็ยังไม่เกิดการลดช่องว่างของรายได้สูงสุดกับรายได้ที่ต่ำที่สุดได้อย่างมีประสิทธิภาพนั่นเอง นโยบายและการแปลงนโยบายไปสู่การปฏิบัติเพื่อลดความยากจนและความเหลื่อมล้ำด้านรายได้ ยุทธศาสตร์การสร้างความเป็นธรรมและความเหลื่อมล้ำในสังคม นโยบายตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560-2564 ภายใต้แผนพัฒนาฉบับที่ 12 ได้กำหนดยุทธศาสตร์ การสร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำในสังคม โดยมีเป้าหมายที่สำคัญในช่วง 5 ปี คือความเหลื่อมล้ำทางด้านรายได้และความยากจนลดลง เศรษฐกิจฐานรากเข้มแข็ง ประชาชนทุกคนมีโอกาสเข้าถึงทรัพยากร การประกอบอาชีพ และบริการทางสังคมที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม กลุ่มที่มีรายได้ต่ำที่สุดร้อยละ 40 มีรายได้เพิ่มขึ้นอย่างน้อยร้อยละ 15 ต่อปี ทั้งนี้ การสร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำมีจุดเน้นและประเด็นการพัฒนาหลัก ดังนี้ 1) การสร้างโอกาสให้กับกลุ่มเป้าหมายประชากรร้อยละ 40 ที่มีรายได้ต่ำสุด โดยจัดบริการของรัฐที่มีคุณภาพทั้งด้านการศึกษา สาธารณสุข ให้กับผู้อยู่โอกาสและผู้ที่ยากจนในพื้นที่ห่างไกล การจัดสรรที่ดินอย่างมีเงื่อนไขให้กับกลุ่มคนจนในภาคเกษตรที่ไร้ที่ดินทำกิน การพัฒนาทักษะของกลุ่มเป้าหมายให้สามารถประกอบอาชีพและมีรายได้ 2) สร้างโอกาสทางเศรษฐกิจและสังคม โดยเฉพาะการสนับสนุนในการสร้างอาชีพ รายได้ และให้ความช่วยเหลือที่เชื่อมโยงการเพิ่มผลิตภาพสำหรับประชากรกลุ่มร้อยละ 40 ที่มีรายได้ต่ำสุด ผู้อยู่โอกาส สตรีและผู้สูงอายุ 3) การกระจายการจัดบริการภาครัฐให้มีความครอบคลุมและทั่วถึงทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ ในด้านการศึกษา สาธารณสุข โครงสร้างพื้นฐาน และการจัดสวัสดิการ 4) การสร้างชุมชนเข้มแข็งให้เป็นพลังร่วมทางสังคม ในการสนับสนุนการพัฒนาและพร้อมรับผลประโยชน์จากการพัฒนา

สถานการณ์ความเหลื่อมล้ำด้านรายได้ในระดับภาคความเหลื่อมล้ำด้านรายได้หรือการกระจายรายได้ เป็นการประเมินสถานการณ์โดยใช้ ค่าสัมประสิทธิ์ความไม่เสมอภาค (Gini coefficient) ของรายได้ ซึ่งค่าสัมประสิทธิ์ความไม่เสมอ

ภาคของรายได้เป็นเครื่องมือในการวัดความไม่เท่าเทียมในรูปของสัดส่วน (Gini ratio) ซึ่งค่าอยู่ระหว่าง 0 กับ 1 ยิ่งเข้าใกล้ 1 มากเท่าไร แสดงว่าความไม่เท่าเทียมกันของรายได้ยิ่งมีมากขึ้น โดยการคำนวณจากการใช้ค่าพื้นที่ระหว่าง Lorenz curve ของการกระจายรายได้กับเส้นการกระจายรายได้สมบูรณ์เป็นตัวตั้ง และค่าพื้นที่ใต้เส้นการกระจายรายได้สมบูรณ์ทั้งหมดเป็นตัวหาร ดังนั้น ถ้าใช้ค่าสัมประสิทธิ์ Gini เพื่อสะท้อนความเหลื่อมล้ำด้านรายได้ โดยแบ่งออกเป็น 3 ระดับเท่าๆ กัน คือระดับต่ำ ระดับปานกลาง และระดับสูง โดยระดับต่ำมีค่าสัมประสิทธิ์ Gini น้อยกว่าหรือเท่ากับ 0.33 ระดับปานกลางมีค่าสัมประสิทธิ์ Gini ระหว่าง 0.33-0.67 และระดับสูงมีค่าสัมประสิทธิ์ Gini มากกว่าหรือเท่ากับ 0.67 พบว่า ในภาพรวมของประเทศไทยความเหลื่อมล้ำด้านรายได้อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าสัมประสิทธิ์ Gini เท่ากับ 0.45 ในปี 2558 โดยประชากรมีรายได้เฉลี่ย 9,409 บาทต่อเดือน และในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา ความเหลื่อมล้ำด้านรายได้ในภาพรวมของประเทศมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง (ปี 2554 ค่าสัมประสิทธิ์ Gini เท่ากับ 0.48 และปี 2556 ค่าสัมประสิทธิ์ Gini เท่ากับ 0.47) (สำนักงานฐานข้อมูลและตัวชี้วัดทางสังคม, 2561)

โครงสร้างทางเศรษฐกิจที่ทำให้คนที่มีทรัพยากรในการผลิตที่ไม่เท่าเทียมกันแต่ต้นจะสร้างความไม่เท่าเทียมกันต่อไปได้ ดังนั้นการพัฒนาประเทศของภาครัฐบาลต้องออกแบบนโยบายสาธารณะด้านความเท่าเทียมกัน (Equity) หากการพัฒนาทำให้ความไม่เท่าเทียมกันของสังคมมากขึ้น สังคมจะมีความขัดแย้งสูง การพัฒนาไม่ยั่งยืน ความเท่าเทียมกันทางรายได้ซึ่งวัดได้ง่ายและชัดเจน จึงมักเป็นตัวหลักในการชี้วัดความเท่าเทียมกัน เมื่อเศรษฐกิจมีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น ทุกคนควรมีโอกาสที่จะมีรายได้เพิ่มขึ้นใกล้เคียงกัน ไม่ใช่กระจุกตัวที่คนบางกลุ่ม เพราะการที่คนเรามีรายได้เท่าเทียมกันนั้น จะทำให้คนเรามีความสุขได้ ไม่ทำให้คนบางกลุ่มรู้สึกต่ำต้อยในสังคม ความเท่าเทียมกันด้านรายได้ ไม่ได้หมายความว่า ทุกคนจะต้องมีรายได้ที่เท่ากัน แต่หมายถึงเมื่อเศรษฐกิจขยายตัวไม่ทำให้ความเท่าเทียมกันสูงขึ้น ความเท่าเทียมกันยังครอบคลุมถึงด้านโอกาสในการพัฒนาศักยภาพของตนเอง โดยในสังคมหนึ่งแม้ว่าคนเราจะมีรายได้ไม่เท่ากัน แต่หากคนเรายังมีโอกาสในการพัฒนาตัวเองให้รายได้สูงขึ้นได้ มีฐานะทางสังคมดีขึ้นได้ โดยทุกคนมีความ

เท่าเทียมกันในการพัฒนาศักยภาพตนเองให้เท่าคนอื่น ๆ ในสังคมได้ ผู้ที่มีฐานะไม่ดีในปัจจุบันก็มีความหวังที่จะพัฒนาตัวเองให้มีฐานะดีขึ้นเท่าเทียมกับคนอื่นได้ ซึ่งจะทำให้คนเรามีความพอใจในสถานการณ์ แม้ว่าความไม่เท่าเทียมของรายได้ อาจจะมิอยู่ในทางกลับกัน หากความไม่เท่าเทียมกันมีไม่มาก แต่โอกาส การพัฒนาของคนในสังคมไม่เท่ากัน คนจะรู้สึกถึงความไม่เท่าเทียมกันในสังคมมิใช่ การกระจายรายได้ต่อไป น่าจะแย่ง ความอดอันดันใจ ความขัดแย้งในสังคมที่สูงขึ้นได้ โอกาสทางสังคมที่จะทำให้นักมีรายได้น้อยสามารถพัฒนาศักยภาพของตนเองได้หรือไม่ มีอิทธิพลจากโอกาสในการศึกษา ขนชั้นวรรณะ ค่านิยมในสังคม กฎหมาย เชื้อชาติ ศาสนา ฯลฯ ซึ่งสังคมต้องจัดอุปสรรคขัดขวางการเลื่อนฐานะของคนที่มีรายได้น้อยในสังคม (ณัฐพงศ์ ทองภักดี, 2558)

การศึกษาภาวะการทำงานของประชากรเพชรบูรณ์ ไตรมาสที่ 1 ปี 2562 ผู้ที่อยู่ในวัยทำงานมีระดับการศึกษาที่ต่ำกว่าระดับประถมศึกษาอยู่ร้อยละ 30.20 ซึ่งอยู่ในอัตราส่วนที่สูงที่สุด ดังนั้นการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความยากจนและความเหลื่อมล้ำของรายได้ของผู้มีรายได้น้อย กรณีศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ จะสามารถเข้าใจถึงสาเหตุและปัจจัยของกลุ่มผู้มีรายได้น้อย เพื่อจะได้มีแนวทางแก้ไขปัญหาคือความยากจนและความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจของประชาชนพื้นที่อำเภอเมืองจังหวัดเพชรบูรณ์ และหน่วยงานของภาครัฐในพื้นที่สามารถออกนโยบายในการพัฒนาและช่วยเหลือกลุ่มผู้มีรายได้น้อย อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ ให้สามารถหลุดพ้นจากกับดักความยากจน และสามารถพัฒนาจนเป็นผู้มีรายได้ปานกลางเพื่อส่งผลให้ใช้ชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น กินดี อยู่ดี อย่างมั่นคงและยั่งยืน (สำนักงานสถิติจังหวัดเพชรบูรณ์, 2562)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความยากจนและความเหลื่อมล้ำทางรายได้ของผู้มีรายได้น้อย กรณีศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์
2. เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาและส่งเสริมผู้มีรายได้น้อย กรณีศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ให้พ้นกับดักความยากจน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประเภทของการวิจัย

การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research)

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ผู้มีรายได้น้อยในพื้นที่อำเภอเมืองเพชรบูรณ์ ในปีงบประมาณ 2561 รวมทั้งสิ้น 54,366 ราย (กัญจน์อมลศรีพิมพ์, 2562) คำนวณตามสูตรของ Taro Yamane (1973) ได้จำนวนตัวอย่าง 400 คน

3. แนวคิดและทฤษฎีความยากจนและความเหลื่อมล้ำของรายได้ (ณัฐพงศ์ ทองภักดี, 2558)

สาเหตุจากโครงสร้างเศรษฐกิจ

สาเหตุทางด้านสังคมและการเมือง

สาเหตุทางด้านปัจจัยภายนอกประเทศ

นโยบายทางนโยบาย มาตรการทางการคลัง

มาตรการการค้าและการลงทุนกับต่างประเทศ

การเพิ่มความสามารถของบุคคล

การพัฒนาระบบตลาดและเศรษฐกิจมหภาค

การใช้จ่ายของรัฐบาลเพื่อการกระจายรายได้

การจัดสรรสินค้าสาธารณะ

4. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

ได้แก่ แบบสอบถาม ซึ่งประกอบไปด้วย 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน จำนวนสมาชิกในครอบครัว ผู้มีค่าใช้จ่ายหลักในครอบครัว ส่วนที่ 2 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความยากจนและความเหลื่อมล้ำของรายได้ ได้แก่ ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยทางด้านสังคม ปัจจัยทางการเมือง และปัจจัยทางด้านสาธารณสุข

สำหรับการแปลความหมายแบบ Likert scale โดยระดับการวัดข้อมูลประเภทอันดับกลาง (Interval scale) กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

ค่าของคะแนนเฉลี่ย ซึ่งจะมีค่าระหว่าง 1 - 5 คะแนน โดยจะแบ่งออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้คือ

4.21 – 5.00	มีความเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด
3.41 – 4.20	มีความเห็นอยู่ในระดับมาก
2.61 – 3.40	มีความเห็นอยู่ในระดับปานกลาง
1.81 – 2.60	มีความเห็นอยู่ในระดับน้อย
1.00 – 1.80	มีความเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

เก็บจากการสำรวจข้อมูลของประชาชนในเขตพื้นที่อำเภอเมืองเพชรบูรณ์ การสุ่มตัวอย่างโดยบังเอิญพบหรือไม่เฉพาะเจาะจง ทั้งหมด 17 ตำบล ของเขตอำเภอเมืองเพชรบูรณ์

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ (SPSS) โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistic) ในการหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการหาสถิติอนุมาน ได้แก่ การวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2552)

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความยากจนและความเหลื่อมล้ำของรายได้ของผู้มีรายได้น้อย กรณีศึกษาอำเภอเมืองจังหวัดเพชรบูรณ์ จากการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความยากจนและความเหลื่อมล้ำของรายได้ ดังตารางดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1 แสดงจำนวน ร้อยละข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	145	36.30
หญิง	255	63.70
รวม	400	100.00
อายุ		
ไม่เกิน 25 ปี	35	8.80
26-35 ปี	104	26.00
36-46 ปี	58	14.50
46-59 ปี	141	35.30
60 ปีขึ้นไป	62	15.50
รวม	400	100.00
อาชีพ		
รับจ้างทั่วไป / ผู้ใช้แรงงาน	129	32.30
ประกอบธุรกิจส่วนตัว / อาชีพอิสระ	63	15.80
ทำเกษตร / ประมง	115	28.70
พนักงานบริษัทเอกชน	79	19.80
อื่นๆ	14	3.50
รวม	400	100.00

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
สถานภาพ		
โสด	119	29.8
สมรส	264	66.0
หย่าร้าง	17	4.3
รวม	400	100
ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษาหรือต่ำกว่า	202	50.50
มัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า	93	23.30
ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	105	26.30
รวม	400	100.00
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน		
5,000 - 10,000 บาท	241	60.30
10,001 - 15,000 บาท	159	39.80
15,000 บาทขึ้นไป	0	0.00
รวม	400	100.00
จำนวนสมาชิกในครอบครัว		
2 - 3 คน	157	39.30
4 - 6 คน	243	60.80
6 คนขึ้นไป	0	0.00
รวม	400	100.00
ผู้มีค่าใช้จ่ายหลักในครอบครัว		
ใช่	213	53.30
ไม่ใช่	187	46.80
รวม	400	100.00

จากตารางที่ 1 ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 63.70 และเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 36.30 อายุระหว่าง 46-59 ปี คิดเป็นร้อยละ 35.30 รองลงมา อายุ 26-35 ปี คิดเป็นร้อยละ 26.00 และน้อยที่สุดอายุ ไม่เกิน 25 ปี คิดเป็นร้อยละ 8.80 ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป/ผู้ใช้แรงงาน คิดเป็นร้อยละ 32.30 รองลงมาได้แก่อาชีพทำเกษตร/ประมง คิดเป็นร้อยละ 28.70 ส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส คิดเป็นร้อยละ 66.00 และ รองลงมา ได้แก่ สถานะโสด คิดเป็นร้อยละ 29.80 มีระดับการศึกษาชั้นประถมศึกษาหรือต่ำกว่า คิดเป็นร้อยละ 50.50 และรองลงมาได้แก่ ระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า คิดเป็นร้อยละ 26.30 มีรายได้เฉลี่ย

ต่อเดือนระหว่าง 5,000 - 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 60.30 และมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ระหว่าง 10,001 - 15,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 39.80 และมีจำนวนสมาชิกในครอบครัว ระหว่าง 4 - 6 คน คิดเป็นร้อยละ 60.80 และ ระหว่าง 2 - 3 คน คิดเป็นร้อยละ 39.30 ส่วนใหญ่เป็นผู้มีค่าใช้จ่ายหลักในครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 53.30 และไม่ใช่มูลค่าใช้จ่ายหลักในครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 46.80

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความยากจนและความเหลื่อมล้ำของรายได้

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความยากจนและความเหลื่อมล้ำของรายได้	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ			
1. ท่านคิดเห็นวาระบบกลไกตลาดหรือกลไกทางเศรษฐกิจแบบทุนนิยมเอื้อต่อผู้ที่มีความมั่งคั่ง	3.82	0.62	มาก
2. ท่านมีภาระหนี้สินในระบบ	2.89	0.93	ปานกลาง
3. ท่านมีภาระหนี้สินนอกระบบ	2.31	0.51	น้อย
4. ท่านสามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนในการประกอบอาชีพในการเป็นผู้ประกอบการรายย่อย (การขอสินเชื่อจากธนาคาร)	3.58	0.74	มาก
5. ท่านคิดค่าครองชีพในปัจจุบันมีผลต่อการดำรงชีวิต	4.00	0.73	มาก
6. ท่านมีรายจ่ายมากกว่ารายได้	4.17	0.75	มาก
7. ท่านต้องสงเคราะห์บุตร หรือเลี้ยงดูบุตร ได้แก่ ค่าศึกษาเล่าเรียนทุนการศึกษานูต	3.77	0.66	มาก
8. ท่านมีครอบครัวขนาดใหญ่	3.60	0.59	มาก
9. ท่านขาดทักษะในการประกอบอาชีพ	3.94	0.58	มาก
10. ท่านต้องดูแลผู้สูงอายุ	3.77	0.57	มาก
11. ท่านคิดว่ายานพาหนะ (รถจักรยานยนต์/รถยนต์) มีผลต่อรายได้ของท่าน	3.85	0.65	มาก

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความยากจนและความเหลื่อมล้ำของรายได้	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ปัจจัยทางด้านการเมือง			
12. ระบบการเมืองการบริหารประเทศมีผลต่อการดำเนินชีวิตของท่าน	4.07	0.53	มาก
13. นโยบายของรัฐบาล เช่น การเก็บภาษีมีผลต่อการดำเนินชีวิตของท่าน เช่น ภาษีมูลค่าเพิ่มในสินค้าอุปโภคบริโภค	4.08	0.52	มาก
14. ความเหลื่อมล้ำของอำนาจในการต่อรองทางการเมือง	4.03	0.55	มาก
15. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจทางการเมืองกำหนดนโยบายของภาครัฐ	4.03	0.52	มาก
16. ท่านขึ้นชอบนโยบายประชานิยมของทางรัฐบาลทุกๆ สมัย	4.06	0.51	มาก
ปัจจัยด้านสาธารณสุข			
17. ท่านคิดว่ารายจ่ายค่ารักษาพยาบาลมีผลต่อรายได้ของท่าน	3.90	0.60	มาก
18. ท่านรู้สึกว่ามีผลต่อรายได้ในการเข้าถึงบริการสาธารณสุข	3.95	0.60	มาก
เฉลี่ยรวม	3.76	0.62	

จากตารางที่ 2 พบว่า ระดับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความยากจนและความเหลื่อมล้ำของรายได้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.76$, S.D. = 0.62)

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยข้อมูลส่วนบุคคลกับความยากจนและความเหลื่อมล้ำของรายได้ของผู้มีรายได้น้อย

ตารางที่ 3 การวิเคราะห์การถดถอยเพื่อพยากรณ์ความสัมพันธ์ระหว่างเพศ มีอิทธิพลต่อความยากจนและความเหลื่อมล้ำของรายได้

ตัวแปร	b	SE _b	Beta	t	Sig.
(Constant)	4.30	.03		129.94	.00
เพศ	-.32	.02	-.64	-16.48	.00
R = .64; R ² = .40; F = 271.49; Sig. = .00					

จากตารางที่ 3 พบว่า ค่า Sig. ของสถิติทดสอบ $F = .00$ แสดงให้เห็นว่า เพศมีอิทธิพลต่อความยากจนและความเหลื่อมล้ำของรายได้ ที่ระดับนัยสำคัญ .05

ตารางที่ 4 การวิเคราะห์การถดถอยเพื่อพยากรณ์ความสัมพันธ์ระหว่างอายุ มีอิทธิพลต่อความยากจนและความเหลื่อมล้ำของรายได้

ตัวแปร	b	SE _b	Beta	t	Sig.
(Constant)	4.16	.03		154.45	.00
อายุ	-.12	.01	-.60	-15.12	.02
R = .60; R ² = 0.36; F = 228.74; Sig. = .02					

จากตารางที่ 4 พบว่า ค่า Sig. ของสถิติทดสอบ $F = .02$ แสดงให้เห็นว่า อายุมีอิทธิพลต่อความยากจนและความเหลื่อมล้ำของรายได้ ที่ระดับนัยสำคัญ .05

ตารางที่ 5 การวิเคราะห์การถดถอยเพื่อพยากรณ์ความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพ มีอิทธิพลต่อความยากจนและความเหลื่อมล้ำของรายได้

ตัวแปร	b	SE _b	Beta	t	Sig.
(Constant)	4.02	.02		172.48	.00
อาชีพ	-.10	.01	-.51	-11.90	.00
R = .51; R ² = .26; F = 141.71; Sig. = .00					

จากตารางที่ 5 พบว่าค่า Sig. ของสถิติทดสอบ $F = .00$ แสดงให้เห็นว่า อาชีพมีอิทธิพลต่อความยากจนและความเหลื่อมล้ำของรายได้ ที่ระดับนัยสำคัญ .05

ตารางที่ 6 การวิเคราะห์การถดถอยเพื่อพยากรณ์ความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพ มีอิทธิพลต่อความยากจนและความเหลื่อมล้ำของรายได้

ตัวแปร	b	SE _b	Beta	t	Sig.
(Constant)	4.12	.04		108.37	.00
สถานภาพ	-.20	.02	-.43	-9.39	.17
R = .43; R ² = .18; F = 88.25; Sig. = .17					

จากตารางที่ 6 พบว่าค่า Sig. ของสถิติทดสอบ $F = .17$ แสดงให้เห็นว่า สถานภาพไม่มีอิทธิพลต่อความยากจนและความเหลื่อมล้ำของรายได้ ที่ระดับนัยสำคัญ .05

ตารางที่ 7 การวิเคราะห์การถดถอยเพื่อพยากรณ์ความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษามีอิทธิพลต่อความยากจนและความเหลื่อมล้ำของรายได้

ตัวแปร	b	SE _b	Beta	t	Sig.
(Constant)	4.02	.03		163.11	.00
การศึกษา	-.14	.01	-.48	-10.78	.03
R = .48; R ² = .22; F = 116.16; Sig. = .03					

จากตารางที่ 7 พบว่าค่า Sig. ของสถิติทดสอบ $F = .03$ แสดงให้เห็นว่า การศึกษามีอิทธิพลต่อความยากจนและความเหลื่อมล้ำของรายได้ ที่ระดับนัยสำคัญ .05

ตารางที่ 8 การวิเคราะห์การถดถอยเพื่อพยากรณ์ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ มีอิทธิพลต่อความยากจนและความเหลื่อมล้ำของรายได้

ตัวแปร	b	SE _b	Beta	t	Sig.
(Constant)	4.09	.03		125.51	.00
รายได้	-.22	.02	-.45	-10.18	.03
R = .45; R ² = .20; F = 103.56; Sig. = .03					

จากตารางที่ 8 พบว่าค่า Sig. ของสถิติทดสอบ $F = .03$ แสดงให้เห็นว่า รายได้มีอิทธิพลต่อความยากจนและความเหลื่อมล้ำของรายได้ ที่ระดับนัยสำคัญ .05

ตารางที่ 9 การวิเคราะห์การถดถอยเพื่อพยากรณ์ความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนสมาชิกในครอบครัว มีอิทธิพลต่อความยากจนและความเหลื่อมล้ำของรายได้

ตัวแปร	b	SE _b	Beta	t	Sig.
(Constant)	4.31	.03		139.76	.00
จำนวนสมาชิกในครอบครัว	-.33	.02	-.67	-18.06	.12
R = .671 ; R ² = .449 ; F = 326.105 ; Sig. = .118					

จากตารางที่ 9 พบว่าค่า Sig. ของสถิติทดสอบ $F = .12$ แสดงให้เห็นว่า จำนวนสมาชิกในครอบครัวไม่มีอิทธิพลต่อความยากจนและความเหลื่อมล้ำของรายได้ที่ระดับนัยสำคัญ .05

ตารางที่ 10 การตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามกับตัวแปรอิสระแต่ละตัว

ตัวแปรอิสระ (ตัวแปรพยากรณ์)	b	SE _b	Beta	t	Sig.
(Constant)	4.40	.04		102.85	.00
เพศ	-.04	.05	-.08	-.75	.45
อายุ	-.12	.02	-.64	-5.62	.00
อาชีพ	.11	.03	.59	3.64	.00
สถานภาพ	.08	.03	.20	2.50	.01
การศึกษา	-.04	.03	-.17	-1.42	.16
รายได้	-.05	.03	-.11	-1.66	.10
จำนวนสมาชิกในครอบครัว	-.23	.05	-.51	-4.87	.00
R = .75; R ² = .55; F = 70.74; Sig = .00					

จากตารางที่ 10 ค่า Adjusted R Square = .55 หรือ 55.00% แสดงว่า ความยากจนและความเหลื่อมล้ำของรายได้ที่ต่างกัน เนื่องจากปัจจัยด้าน เพศ อายุ อาชีพ สถานภาพ ระดับการศึกษา รายได้ และจำนวนสมาชิกในครอบครัวต่างกัน 55.00%

ค่า R = .76 หมายถึง ค่า Y จริง และ Y' มีความสัมพันธ์กัน .75 ใช้สถิติทดสอบ F = 70.74 และได้ค่า Sig = .00 ซึ่งน้อยกว่า .05 จึงสรุปได้ว่าความยากจนและความเหลื่อมล้ำของรายได้ขึ้นกับปัจจัยทั้ง 7 ปัจจัย (ตัวแปรอิสระ) อย่างน้อย 1 ปัจจัย ที่ระดับนัยสำคัญ .05 สมการถดถอยจะเป็น

$$Y' = 4.40 - 0.04(\text{เพศ}) - 0.11(\text{อายุ}) + 0.11(\text{อาชีพ}) + 0.08(\text{สถานภาพ}) - 0.04(\text{การศึกษา}) - 0.05(\text{รายได้}) - 0.23(\text{จำนวนสมาชิกในครอบครัว})$$

โดยที่ Y' หมายถึง ค่าพยากรณ์ความยากจนและความเหลื่อมล้ำของรายได้

อภิปรายผล

จากการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความยากจนและความเหลื่อมล้ำทางรายได้ของผู้มีรายได้น้อย กรณีศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์

ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา และรายได้มีอิทธิพลต่อความยากจนและ

ความเหลื่อมล้ำของรายได้ ซึ่งสอดคล้องกับ สวริย์ บุญยมนานท์, ปัทสร ชัยวัฒน์ และ วรณภา อารีย์ (2554) จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรกับความเหลื่อมล้ำทางรายได้ในประเทศไทย พบว่า ประชากรในแต่ละกลุ่มอายุมีลักษณะเฉพาะทางประชากร สังคมและเศรษฐกิจที่แตกต่างกันอย่างชัดเจน โดยเฉพาะอย่างยิ่งประชากรสูงอายุ ซึ่งพบว่ากลุ่มที่มีระดับการศึกษาต่ำที่สุดส่วนใหญ่ไม่มีรายได้ หรือมีรายได้ต่ำ ทั้งนี้ รายได้ส่วนใหญ่มาจากเงินได้รับการช่วยเหลือเป็นหลัก สำหรับปัญหาความเหลื่อมล้ำทางรายได้ ทั้งที่วัดจากสัดส่วนรายได้ และสัมประสิทธิ์จีนีต่างชี้ให้เห็นว่าประชากรสูงอายุมีความแตกต่างทางรายได้ภายในกลุ่มสูงที่สุด และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง เมื่อแยกส่วนวิเคราะห์ความเหลื่อมล้ำทางรายได้ส่วนใหญ่สามารถอธิบายได้จากความเหลื่อมล้ำทางรายได้ภายในกลุ่มประชากรสูงอายุเป็นหลัก อย่างไรก็ตาม กลับพบว่า ความเหลื่อมล้ำทางรายได้ระหว่างกลุ่มประชากรสูงอายุ กับกลุ่มประชากรในช่วงอายุอื่น ก็มีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง ตามสัดส่วนประชากรสูงอายุที่เพิ่มขึ้นในช่วงที่ประเทศกำลังก้าวสู่การเป็นสังคมผู้สูงอายุนั่นเอง และ วราวุธ พลาศศรี (2556) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความยากจนของครัวเรือนในชนบท: กรณีศึกษาจังหวัดมหาสารคาม พบว่า ครัวเรือนในชนบทของจังหวัดมหาสารคาม มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ยครัวเรือนละ 4.16 มีจำนวนแรงงานในครัวเรือนเฉลี่ยครัวเรือนละ 3.15 คน และจำนวนสมาชิกที่มีรายได้ในครัวเรือนเฉลี่ยครัวเรือนละ 2.13 คน ระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ซึ่งครอบครัวขนาดใหญ่เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความยากจนและความเหลื่อมล้ำของรายได้

จากการวิเคราะห์การถดถอยเพื่อพยากรณ์ความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษามีอิทธิพลต่อความยากจนและความเหลื่อมล้ำของรายได้ ซึ่งสอดคล้องกับ สุพิชชา โชติกำจร (2561) ได้ศึกษาภาวะความยากจนและคุณภาพชีวิตของครัวเรือนเกษตรกรในเขตจังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า ครัวเรือนเกษตรกรในจังหวัดเพชรบูรณ์มีสัดส่วนครัวเรือนที่ยากจนอยู่ร้อยละ 11.50 และมีค่าความรุนแรงของความยากจนเท่ากับร้อยละ 4.13 ระดับคุณภาพชีวิตของครัวเรือนเกษตรกรส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง และพบว่า หากหัวหน้าครัวเรือนมี

การศึกษาต่ำกว่าภาคบังคับ ทำการปลูกข้าวหรือข้าวโพดเลี้ยงสัตว์เป็นหลัก มีผู้พึ่งพิงในครัวเรือนเป็นจำนวนมากและมีรายได้จากภาคเกษตรลดลง จะมีผลทำให้ครัวเรือนเกษตรมีโอกาสที่จะยากจนเพิ่มขึ้น ดังนั้นควรมีการส่งเสริมให้มีการขยายโอกาสทางการศึกษาให้แก่สมาชิกในครัวเรือนของเกษตรกร และให้ความรู้ในเรื่องของการเกษตรแบบผสมผสาน ตลอดจนการเสริมสร้างกิจกรรมการผลิตนอกภาคเกษตรเพื่อสร้างรายได้ และยกระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกรให้ดีขึ้น ได้สอดคล้องกับ สรุทธ พระกฤตคุศรี (2541) การให้ความรู้ในการเลือกชนิดของกิจกรรมในการผลิตและการลงทุนเพื่อการปฏิรูปที่ดิน รวมถึงการพัฒนาการศึกษาให้แก่ครัวเรือนเกษตรกรเพื่อสร้างโอกาสและความสามารถในการหารายได้ก็จะสามารถช่วยลดความไม่เท่าเทียมกันของรายได้และความยากจนของครัวเรือนเกษตรลงได้

การตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามกับตัวแปรอิสระแต่ละตัว ความยากจนและความเหลื่อมล้ำของรายได้ที่ต่างกัน เนื่องจากปัจจัยด้าน เพศ อายุ อาชีพ สถานภาพ ระดับการศึกษา รายได้ และจำนวนสมาชิกในครอบครัวต่างกัน 55.00%

ค่า Y จริง และ Y' มีความสัมพันธ์กัน 74.70% ใช้สถิติทดสอบ $F = 70.74$ และได้ค่า $Sig = .00$ ซึ่งน้อยกว่า .05 จึงสรุปได้ว่าความยากจนและความเหลื่อมล้ำของรายได้ขึ้นกับปัจจัยทั้ง 7 ปัจจัย (ตัวแปรอิสระ) อย่างน้อย 1 ปัจจัย ที่ระดับนัยสำคัญ .05

สรุปผลการวิจัย

ประชากร คือ กลุ่มผู้ที่มีรายได้ในพื้นที่ยำเภอเมืองเพชรบูรณ์ ในปีงบประมาณ 2561 จำนวน 54,366 ราย (สำนักงานคลังจังหวัดเพชรบูรณ์, 2562) โดยใช้วิธีการเลือกตัวอย่างของ Yamane (1973) ได้เสนอสูตรการคำนวณขนาดตัวอย่างสัดส่วน 1 กลุ่ม โดยสมมติค่าสัดส่วนเท่ากับ 0.5 และระดับความเชื่อมั่น 95% ดังนั้น ขนาดตัวอย่างของการศึกษานี้จึงเท่ากับ 400 ตัวอย่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 400 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 255 คน และเพศชายจำนวน 145 คน มีช่วงอายุ 46-59 ปี จำนวน 141 คน รองลงมาอายุ 26-35 ปี จำนวน 104 คน และน้อยที่สุดอายุไม่เกิน 25 ปี จำนวน 35 คน ระดับการศึกษาชั้นประถมศึกษา

หรือต่ำกว่า จำนวน 202 คน และรองลงมาได้แก่ ระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า จำนวน 105 คน ส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนระหว่าง 5,000 - 10,000 บาท จำนวน 241 คน และมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ระหว่าง 10,001 - 15,000 บาท จำนวน 159 คน จำนวนสมาชิกในครอบครัว ระหว่าง 4 - 6 คน จำนวน 243 คน และระหว่าง 2 - 3 คน จำนวน 157 คน ส่วนใหญ่เป็นผู้มีค่าใช้จ่ายหลักในครอบครัว จำนวน 213 คน และไม่ใช่มูลค่าใช้จ่ายหลักในครอบครัว จำนวน 187 คน และมีระดับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความยากจนและความเหลื่อมล้ำของรายได้โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.76$, $S.D. = 0.62$)

การตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามกับตัวแปรอิสระแต่ละตัว พบว่า อายุ อาชีพ สถานภาพ และจำนวนสมาชิกในครอบครัวของผู้ตอบแบบสอบถามมีอิทธิพลต่อความยากจนและความเหลื่อมล้ำของรายได้ ที่ระดับนัยสำคัญ .05

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. การเพิ่มความสามารถส่วนบุคคลให้พัฒนาความสามารถได้อย่างเต็มศักยภาพ โดยการออกนโยบายทางการศึกษาที่เอื้อประโยชน์ต่อภาคประชาชน
2. การพัฒนาตลาดแรงงานเพื่อลดความยากจนเพื่อสร้างความเท่าเทียมในการจ้างงานและการทำงาน
3. การออกนโยบายมาตรการด้านภาษี ต้องทำเพื่อการกระจายรายได้ และสร้างความเท่าเทียม เช่น การกำหนดอัตราภาษีเงินได้สำหรับคนจน โดยต้องคำนึงไม่ให้มีการบิดเบือนในระบบตลาด

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาให้ครอบคลุมทุกอำเภอของจังหวัดเพชรบูรณ์เพื่อเก็บข้อมูลเชิงลึกเพิ่มเติม โดยการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research)
2. ควรทบทวนวรรณกรรมเพื่อเพิ่มตัวแปรที่เกี่ยวข้องในการศึกษา เช่น การได้รับความสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ภาครัฐผู้สนับสนุนนโยบายมาปฏิบัติเพื่อลดช่องว่างความเหลื่อมล้ำทางรายได้ของประชาชน เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- กาญจน์อมล ศรีพิมพ์. (2562). ข้อมูลสถิติผู้มีรายได้น้อยในพื้นที่อำเภอเมืองเพชรบูรณ์. เพชรบูรณ์: สำนักงานคลังจังหวัดเพชรบูรณ์.
- กัลยา วาณิชย์บัญชา. (2552). สถิติสำหรับงานวิจัย. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณัฐพงศ์ ทองภักดี. (2558). เศรษฐศาสตร์นโยบายสาธารณะ. กรุงเทพฯ: คณะพัฒนาการเศรษฐกิจ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- วรายุทธิ์ พลาศรี. (2556). การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความยากจนของครัวเรือนในชนบท กรณีศึกษาจังหวัดมหาสารคาม. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 7(1), 29-38.
- สวริย์ บุญยमानนท์, ปัทมกร ชัยวัฒน์ และ วรรณภา อารีย์. (2554). การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรกับความเหลื่อมล้ำทางรายได้ในประเทศไทย. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- สำนักงานคลังจังหวัดเพชรบูรณ์. (2562). ข้อมูลสถิติผู้มีรายได้น้อยในพื้นที่อำเภอเมืองเพชรบูรณ์. เพชรบูรณ์: สำนักงานคลังจังหวัดเพชรบูรณ์.
- สำนักงานฐานข้อมูลและตัวชี้วัดภาวะสังคม. (2561, กรกฎาคม). รายงานสถานการณ์ความยากจนและความเหลื่อมล้ำด้านรายได้ในระดับภาคของประเทศไทย สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. สืบค้นจาก <http://social.nesdc.go.th/social/Default.aspx?tabid=127&articleType=Search>.
- สำนักงานสถิติจังหวัดเพชรบูรณ์. (2562, 18 มิถุนายน). การสำรวจภาวะการทำงานของประชากร. สืบค้นจาก <http://phchabun.nso.go.th/index>.
- สุพิชชา โชติกำจร. (2561). ภาวะความยากจนและคุณภาพชีวิตของครัวเรือนเกษตรกรในเขตจังหวัดเพชรบูรณ์. วารสารราชภัฏเพชรบูรณ์สาร, 21(1), 87-94.
- สุรเดช ตระกูลคูศรี. (2541). การวิเคราะห์การกระจายรายได้และภาวะความยากจนของครัวเรือนเกษตร. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์บัณฑิตวิทยาลัย.
- Yamane, T. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis*. New York: Harper and Row.